

Izet Pehlić

**PROF. DR. DŽEVAD ZEČIĆ: «FRAGMENTI IZ POVIJESTI
MATEMATIKE»**

Pedagoški fakultet u Zenici
Zenica, 2003.

Pedagoški fakultet u Zenici je na kraju 2004. godine izdao knjigu *Fragmenti iz povijesti matematike*, autora prof. dr. Dževada Zečića, vanrednog profesora na Mašinskom fakultetu Univerziteta u Zenici i nosioca predmeta *Filozofija matematike i prirodnih nauka i Matematika II* na Pedagoškom fakultetu u Zenici.

Knjiga je štampana u formatu A5 sa mehkim povezom na 164 stranice. Autor je knjigu podijelio u tri glavne cjeline: iz antičke srednjovjekovne matematike, iz moderne matematike i bosanskohercegovačka moderna matematike. Glavne cjeline sadrže određeni broj njima pripadajućih tema (u prvoj cjelini njih šest, u drugoj sedam i u trećoj jednu). Na kraju svake tematske cjeline autor navodi i konsultiranu literaturu. Tako u izradi ove knjige autor je konsultirao i navodi 64 bibliografske jedinice, nekoliko njih navedenih u fusnotama i nekoliko posjećenih web-stranica koje su bile izvor informacija.

Odabir fragmenata iz povijesti matematike određen je izvjesnim idejama i temama koje su ušle u ovaj hronološki poredani izbor. Kako i sam autor u uvodu kaže, radi se o racionalnoj rekonstrukciji tih tema i ideja koje započinju sa starim istokom, a dosežu do događaja iz matematike koji su se zbili u najbližoj prošlosti.

Autor u ovoj knjizi, u prvoj cjelini, odabire i razrađuje matematiku starog Istoka, indijsku matematiku i arapsku srednjovjekovnu matematiku. Rekonstruira i interpretira nove uvedene metode i tehnike matematičkog računanja i ukazuje na

bitne odrednice matematike koje će bitno utjecati na daljni razvoj matematike.

U drugoj tematskoj cjelini, gdje koristi prethodno razrađene činjenice, će predstaviti način prenošenja arapskih znanosti u latinsku Evropu i prihvatanje arapske matematike u Evropi. U toj cjelini razmatra Bosnu i Hercegovinu, kao dio orijentalno-civilizacijskog kruga, u kojem se dešava arapska srednjovjekovna znanost. Autor je predstavio popis orijentalnih matematičkih rukopisa koji se čuvaju u Gaz Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu. Objašnjava načine i oblike pisanja cifara, a što predstavlja tekovinu koju smo mi prihvatili i počeli koristiti u matematici. Time u Evropi započinje usavršavanje matematičkih tehnika računanja, a samim time i nagli razvoj matematike.

Slijedeća tematska cjelina sadrži teme iz moderne matematike kao što su: otkriće infinitezimalnog računa, Booleova formalna logika, neprebrojivost kontinuuma, Godelov teorem o nepotpunosti, pa sve do Posljednjeg Fermatova teorema. Uz to, uzima jednu temu koja spada u područje filozofije matematike, a što ima veze sa prethodnim temama, gdje ukazuje na okvire u kojima je matematika izvjesna znanost.

Posljednje poglavlje se odnosi na Bosanskohercegovačke matematičare iz XX stoljeća, gdje su prezentirani naučni doprinosi tih matematičara, a na neki način i razvoj matematike u Bosni i Hercegovini u XX stoljeću. U dva vremenska perioda Bosne i Hercegovine pominje se razvoj matematike, i zato ova knjiga može poslužiti kao začetak pisanja bosanskohercegovačke povijesti matematike.

S obzirom da je ovo kod nas, do sada, prva štampana knjiga ovoga tipa i imajući u na umu zanimljivost razrade pojedinih problema, knjigu *Fragmenti iz povijesti matematike* autora prof. dr. Dževada Zečića preporučujemo našoj čitalačkoj javnosti.